

ระเบียบกรมป่าไม้

ว่าด้วยมาตรการควบคุม ตรวจสอบและเร่งรัดการดำเนินคดีอาญา

พ.ศ. ๒๕๕๒

ออกยํานางตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่บัญญัติให้อธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และเป็นไปตามเป้าหมาย แนวทาง และแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง และตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๖ เห็นชอบมาตรการในการควบคุม ตรวจสอบและเร่งรัดการดำเนินคดีตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) เสนอ โดยกำหนดให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีตามกฎหมายออกกระเบียบหรือคำสั่งเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ไว้โดยเฉพาะ และออกกระเบียบหรือคำสั่งเกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่งทั่วไป ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ราชการเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาของกรมป่าไม้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว กรมป่าไม้ จึงกำหนดระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยมาตรการควบคุม ตรวจสอบและเร่งรัดการดำเนินคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาบางส่วนบางตอนใน ข้อระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง และบันทึกอื่นใดที่ได้กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ยกเลิกส่วนนั้น และให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“คดีอาญา” หมายความว่า คดีซึ่งมีการกระทำความผิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ดังนี้

(๑) พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

(๒) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓

(๓) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

(๔) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

(๕) พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

(๖) พระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕

“คดีอาญาทั่วไป” หมายความว่า คดีซึ่งมีการกระทำความผิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ซึ่งมีใช่เป็นการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ซึ่งกรมป่าไม้ อยู่ในฐานะผู้เสียหาย

“กฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้” หมายความว่า พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๓ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. ๒๕๔๕

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคลผู้ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่หรือได้รับการแต่งตั้งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้และประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานราชการ และพนักงานจ้างเหมา พนักงานจ้างเหมาบริการ ลูกจ้างชั่วคราว ของกรมป่าไม้

“ผู้บังคับบัญชา” หมายความว่า ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานตามสายงานที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ สังกัดอยู่ ขึ้นเหนือขึ้นไปหนึ่งระดับ เช่น ผู้อำนวยการส่วน หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่ม หัวหน้าหน่วย เป็นต้น

“ผู้บริหารหน่วยงาน” หมายความว่า ผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานตามสายงานที่พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ สังกัดอยู่ โดยมีตำแหน่ง เช่น อธิบดี รองอธิบดี ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการกลุ่ม ผู้อำนวยการสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้

“รองอธิบดี” หมายความว่า รองอธิบดีกรมป่าไม้ผู้ได้รับมอบอำนาจในการดำเนินคดีอาญา คดีอาญาทั่วไป

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้

ข้อ ๕ เพื่อเป็นการกำหนดมาตรการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ในคดีอาญา ในกรณีที่มีใช้การดำเนินการตรวจสอบหาข้อมูลการกระทำความผิดอาญาตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ในทางลับให้พนักงานเจ้าหน้าที่ และ เจ้าหน้าที่ แต่งกายด้วยชุดเครื่องแบบตามที่กรมป่าไม้กำหนดตามสภาพการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่

หมวด ๕

ขั้นตอนในการปฏิบัติในการดำเนินคดีอาญา

ข้อ ๖ การดำเนินคดีอาญาตามระเบียบนี้ เริ่มตั้งแต่

(๑) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่า มีการกระทำความผิดคดีอาญาเกิดขึ้นหรือ

(๒) เมื่อมีผู้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า มีการกระทำความผิดคดีอาญาเกิดขึ้น

ลักษณะ ๑

พบการกระทำความผิดซึ่งหน้า

ข้อ ๗ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ซึ่งเป็นความผิดซึ่งหน้า ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงตนว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย และดำเนินการตรวจสอบการกระทำความผิดดังกล่าวทันที โดยทำการตรวจสอบให้ละเอียดรอบคอบ ทั้งนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้า หากตรวจสอบแล้วปรากฏว่า การกระทำความผิดดังกล่าวเป็นความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดดังกล่าว

ข้อ ๘ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พบว่ามีการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ซึ่งเป็นความผิดซึ่งหน้า การจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงตนว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย แล้วแจ้งแก่ผู้กระทำความผิดว่าเขาต้องถูกจับพร้อมทั้งแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน (สถานีตำรวจ) แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน

ลักษณะ ๒

การกระทำซึ่งมิใช่ความผิดซึ่งหน้า

ข้อ ๙ กรณีที่มีการร้องเรียนด้วยหนังสือหรือด้วยวาจาจากบุคคลอื่นว่า มีการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับการร้องเรียนดังกล่าวรายงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหนึ่งระดับทราบ ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่ได้รับการร้องเรียนดังกล่าว เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับรายงานแล้วให้รีบออกไปตรวจสอบ หรือสั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบการกระทำความผิดดังกล่าว

กรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจรายงานเกี่ยวกับการร้องเรียนให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง หรือหากล่าช้าผู้กระทำความผิดจะหลบหนีก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบโดยเร็ว แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหนึ่งระดับทราบ ภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่ตรวจสอบแล้วเสร็จ พร้อมทั้งระบุเหตุจำเป็นดังกล่าวด้วย

ข้อ ๑๐ กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบว่า มีการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ซึ่งมีใช้ความผิดซึ่งหน้า ไม่ว่าจะเป็นการทราบโดยได้รับแจ้งหรือเป็นผลที่ได้จากการตรวจสอบ หากรู้ตัวผู้กระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ออกหมายจับ

หากมีความจำเป็นต้องมีการค้นคนที่ได้มีการออกหมายจับไว้แล้วหรือค้นสิ่งของในที่สาธารณะ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการรวบรวมพยานหลักฐานเท่าที่สามารถจะกระทำได้ และเสนอพยานหลักฐานเหล่านั้นในการดำเนินการร้องขอต่อศาลให้ออกหมายค้น

ในกรณีที่ค้นโดยมีหมาย เจ้าพนักงานผู้มีชื่อในหมายค้นหรือผู้รักษาการแทน ซึ่งต้องเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการ หรือตำรวจตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเท่านั้น มีอำนาจเป็นหัวหน้าไปจัดการให้เป็นไปตามหมายนั้น

เมื่อศาลได้ออกหมายค้นให้แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เพื่อร่วมเข้าทำการตรวจค้น แต่หากเป็นกรณีเร่งด่วนหรือจำเป็นไม่อาจจะประสานงานได้ทันเนื่องจากอาจมีการทำลายพยานหลักฐาน หรือผู้ที่ออกหมายจับไว้แล้วจะหลบหนี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคก่อนทำการค้นโดยไม่ต้องประสานงาน

ข้อ ๑๑ ในการค้นนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น ก่อนทำการค้นให้แสดงตนว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย แสดงหมายค้นให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่สาธารณะที่กำหนดตามหมายนั้น และทำการค้นด้วยวิธีการอันสมควร

เมื่อค้นแล้วหากพบว่าสิ่งของที่เป็นความผิดในคดีอาญาให้ทำการยึดหรืออายัด หรือในกรณีที่พบผู้กระทำความผิดที่ได้มีการออกหมายจับไว้แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการจับกุม

ลักษณะ ๓

การจับกุม

ข้อ ๑๒ วิธีการจับกุมให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับหรือหลบหนีหรือพยายามจะหลบหนี พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่อง ในการจับผู้นั้น

ข้อ ๑๓ การจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมทำบันทึกการจับกุมทุกครั้งภายหลังที่ได้มีการจับกุมแล้ว เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจถ่วงละง้อได้ที่ทำให้ไม่อาจทำบันทึกการจับกุมได้ในขณะนั้นแต่ทั้งนี้ให้จัดทำบันทึกการจับกุมในภายหลังทันทีที่มีโอกาสแรกที่จะกระทำได้

การทำบันทึกการจับกุมให้ระบุสถานที่ วัน เดือน ปี ที่ทำ นามและตำแหน่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำ และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดให้ละเอียดข้อกล่าวหาหรือฐานความผิดให้ครบถ้วน และระบุพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดให้ครบถ้วนทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ ให้จัดบันทึกหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนของผู้กระทำความผิด พร้อมรายละเอียด และถ่ายภาพผู้กระทำความผิดไว้ ตลอดจนพยานแวดล้อมต่าง ๆ ในกรณีที่เกิดการกระทำความผิดเกิดขึ้นในพื้นที่ป่าไม้ ให้ระบุสถานะของพื้นที่ว่า เป็นป่า ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ พร้อมทั้งระบุชื่อ ป่า ป่าสงวนแห่งชาติ และระบุท้องที่เกิดเหตุ โดยระบุ หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด ให้ชัดเจน รวมทั้งเขียนแผนที่เกิดเหตุ พร้อมตำแหน่งที่เกิดเหตุ รูปแปลง ขอบเขตและค่าพิกัด UTM โดยเครื่อง GPS ให้ชัดเจน และถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุ

ข้อ ๑๔ เมื่อได้ทำการจับกุมแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รีบนำตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน (สถานีตำรวจ) ในเขตท้องที่ที่มีอำนาจตามกฎหมายโดยเร็ว แล้วกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนพร้อมส่งตัวผู้ถูกจับ (ผู้ต้องหา) ของกลาง และสำเนาบันทึกการจับกุม (ถ้ามี) ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อลงบันทึกประจำวันไว้ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ขอคัดถ่ายสำเนาทะเบียนที่ประจำวันและให้เก็บไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่ไม่สามารถคัดถ่ายสำเนาทะเบียนที่ประจำวันได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกถึงข้ออุปสรรคไว้ และให้เสนอบันทึกข้ออุปสรรคพร้อมกับการรายงานการดำเนินการคดีอาญานั้นให้ผู้บังคับบัญชาทราบภายใน ๔๘ ชั่วโมง

ลักษณะ ๔

การรู้/ไม่รู้ ตัวผู้กระทำความผิด

ข้อ ๑๕ กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่พบการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ และรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่ยังจับกุมตัวไม่ได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าวให้ครบถ้วนพร้อมทั้งเขียนแผนที่เกิดเหตุ พร้อมตำแหน่งพื้นที่ที่เกิดเหตุ และค่าพิกัด UTM โดยใช้เครื่องมือ GPS และถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุแล้วรีบดำเนินการแจ้งความกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ที่มีอำนาจตามกฎหมาย ภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่รู้ตัวผู้กระทำความผิดและให้ดำเนินการติดต่อประสานงานกับพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการร้องขอต่อศาลให้ออกหมายจับผู้กระทำความผิดต่อไป แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่แจ้งความกล่าวโทษ และให้ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานดังกล่าว รายงานให้ผู้บริหารหน่วยงานซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของตนทราบ ภายใน ๗ วัน นับแต่ได้รับรายงาน

กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่พบการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ แต่ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิดดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าวให้ครบถ้วน พร้อมทั้งเขียนแผนที่เกิดเหตุ ตำแหน่งพื้นที่ที่เกิดเหตุ พร้อมค่าพิกัด UTM โดยใช้เครื่องมือ GPS และถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุ แล้วรีบดำเนินการแจ้งความกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ที่มีอำนาจตามกฎหมายภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่พบการกระทำความผิดดังกล่าว เพื่อที่พนักงานสอบสวนจะได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนและจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีต่อไป โดยการรายงานให้ผู้บังคับบัญชาและผู้บริหารหน่วยงาน ให้ปฏิบัติตามความในวรรคหนึ่ง

ลักษณะ ๕

ของกลางและการตรวจพิสูจน์

ข้อ ๑๖ การตรวจยึดของกลางในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบหลักเกณฑ์ที่กรมป่าไม้ กำหนดโดยเคร่งครัด

ข้อ ๑๗ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับมอบของกลางในความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ จากพนักงานสอบสวนเพื่อเก็บรักษาตามข้อตกลงระหว่างส่วนราชการแล้วให้ผู้รับมอบของกลางนำของกลางดังกล่าวไปเก็บรักษา ณ สถานที่ปลอดภัยและเหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้เกิดการสูญหายหรือเสียหาย หรือนำของกลางดังกล่าวไปดำเนินการตามระเบียบหลักเกณฑ์ เว้นแต่กรณีที่มีเหตุจำเป็น หรือไม่มีสถานที่เก็บรักษาของกลางก็ให้ดำเนินการจ้างเพื่ารักษาตามระเบียบหลักเกณฑ์ที่กรมป่าไม้ หรือทางราชการกำหนดไว้ และลงทะเบียนของกลางไว้เป็นหลักฐานแล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ ตามหลักเกณฑ์และกำหนดเวลาตามข้อ ๒๑ โดยอนุโลม

ข้อ ๑๘ ของกลางในคดี หากเป็นรถยนต์ เครื่องจักร หรือวัตถุอื่นใดที่กฎหมายกำหนดไว้ให้ ต้องจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งขอทราบ รายละเอียดทางทะเบียนจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น โดยให้ขอรับสำเนา ทางทะเบียน สำเนาภาพถ่าย (ถ้ามี) และเมื่อได้สำเนาแล้ว ให้จัดบันทึกข้อมูลทางทะเบียน พร้อมทั้ง ภาพถ่ายของกลางดังกล่าว และแนบไว้ในสมุดบัญชี โดยหากในรอบระยะเวลา ๓๐ วัน ปรากฏ มีข้อมูลรถยนต์ของกลางเพิ่มขึ้นใหม่ในสมุดบัญชี ให้ส่งสำเนาข้อมูลที่บันทึกใหม่นั้นให้แก่สำนัก ป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า

ให้สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า รวบรวมข้อมูลของในคดีกลางตามวรรคก่อนไว้ เป็นฐานข้อมูลเพื่อใช้ตรวจสอบ และให้ตรวจสอบว่าได้เคยมีการนำของกลางที่ได้รับรายงานมานั้นใช้ ในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้มาก่อนหรือไม่ หากตรวจพบว่าได้เคยมีการใช้ของกลางนั้น กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้มาก่อน ให้สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า เสนอเรื่องต่อกรมป่าไม้เพื่อแจ้งให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการทราบแล้วแต่กรณี ว่าได้เคย มีการใช้ของกลางในคดีกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้มาก่อน เพื่อขอให้พนักงานสอบสวนหรือ พนักงานอัยการเสนอความเห็นขอให้ศาลริบของกลางให้ตกเป็นของแผ่นดิน เนื่องจากการใช้ของกลาง กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้หลายครั้งอันแสดงให้เห็นว่าเจ้าของทรัพย์สิน มีส่วนรู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ แต่หากตรวจแล้วไม่พบว่าเคยมี การนำของกลางใช้ในการกระทำความผิดมาก่อน ให้สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่าจัดทำ หนังสือประทับตราแจ้งให้ผู้มีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ตามทะเบียนทราบถึงการยึด อาศัย ของกลาง โดยให้จัดส่งเป็นไปรษณีย์ตอบรับและให้สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่าจัดเก็บหลักฐานการ ตอบรับไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๕ เมื่อมีผู้ร้องขอคืนของกลางระหว่างคดี และของกลางในคดีนั้นอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของกรมป่าไม้ ให้ปฏิบัติไปตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และให้หน่วยงานของกรมป่าไม้รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการขอคืนของกลางระหว่างคดีนั้นให้ครบถ้วนสมบูรณ์เท่าที่จะกระทำได้ แจ้งให้สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า เพื่อเป็นผู้ดำเนินการในการเสนออนุญาตการคืนของกลางระหว่างคดีจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่าแจ้งขั้นตอนการดำเนินการให้บุคคลภายนอกผู้ร้องขอคืนของกลางทราบ

หากพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการร้องขอรับของกลางเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕/๑ ให้ผู้บริหารหน่วยงานทำการส่งมอบของกลางที่ได้มีการร้องขอนั้นให้แก่พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี และให้จัดทำบันทึกส่งมอบของกลางโดยละเอียด โดยให้บันทึกปรากฏข้อความว่า “เป็นการส่งมอบของกลางตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕/๑ เท่านั้น มิใช่เป็นการคืนตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๖๔ ตริ” ซึ่งหากพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการจะทำการคืนของกลางไปโดยเด็ดขาดให้แก่ผู้ใด จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติป่าไม้ มาตรา ๖๔ ตริ ด้วย” และภายหลังการดำเนินการ ให้จัดทำเป็นรายงานแจ้งให้สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่าทราบทุกครั้ง และให้สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่านำวิธีปฏิบัติตามข้อ ๑๘ วรรคสองมาใช้โดยอนุโลม

ข้อ ๒๐ ในกรณีที่จะต้องมีการตรวจพิสูจน์ไม้ของกลางในคดีอาญาในท้องที่ใด ไม่ว่าจะโดยการร้องขอโดยพนักงานสอบสวน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นใด ให้ผู้บริหารหน่วยงานในท้องที่นั้นกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมการตรวจพิสูจน์ไม้ที่ได้ขึ้นทะเบียนโดยสำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้แล้วและปฏิบัติหน้าที่อยู่ในหน่วยงานท้องที่ที่จะทำการตรวจพิสูจน์ไม้นั้น มีหน้าที่ทำการตรวจพิสูจน์ไม้

หากในหน่วยงานท้องที่ใดไม่มีผู้ผ่านการฝึกอบรมหรือผู้ผ่านการฝึกอบรมไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้บริหารหน่วยงานท้องที่ที่จะต้องทำการตรวจพิสูจน์ไม้ร้องขอให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมจากหน่วยงานที่อยู่ใกล้เคียงหรือผู้ชำนาญการของสำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้ กรมป่าไม้ และให้ผู้บริหารหน่วยงานพื้นที่ใกล้เคียงหรือสำนักวิจัยและพัฒนาการป่าไม้จัดส่งผู้ผ่านการฝึกอบรมไปทำการตรวจพิสูจน์ไม้โดยเร็ว

ให้ผู้ทำการตรวจพิสูจน์ไม่ดำเนินการตรวจพิสูจน์ไม่ตามหลักวิชาการโดยเร็ว และให้ผู้ทำการตรวจพิสูจน์ไม่ใช้วิธีการที่เหมาะสมบันทึกไว้เป็นพยานหลักฐาน เช่น ถ่ายภาพ เก็บตัวอย่าง ทำเครื่องหมาย ฯลฯ และบันทึกความเห็นไว้เป็นหลักฐาน และแจ้งผลการตรวจพิสูจน์ไม่ให้ผู้บริหารหน่วยงานท้องที่ทำการตรวจพิสูจน์ไม่ทราบ และให้ผู้บริหารหน่วยงานท้องที่แจ้งผลการพิสูจน์ไม่แก่ผู้ร้องขอให้ตรวจพิสูจน์ไม่โดยเร็ว

ค่าใช้จ่ายของผู้ตรวจพิสูจน์ไม่ ไม่ว่าจะเป็นการไปราชการ ค่าใช้จ่ายในการตรวจพิสูจน์ไม่ ให้เบิกจากงบประมาณของหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ตรวจพิสูจน์ไม่ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

ลักษณะ ๖

การรายงานคดีอาญา

ข้อ ๒๑ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ หรือตรวจยึดของกลาง หรือตรวจพบการกระทำความผิดในความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวรายงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหนึ่งระดับทราบภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่เวลาเสร็จสิ้นการจับกุมหรือตรวจยึดของกลาง หรือตรวจพบการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีมีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจรายงานภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้ และให้ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานดังกล่าวรายงานผลการจับกุมตรวจยึดของกลางหรือตรวจพบการกระทำความผิดดังกล่าวให้ผู้บริหารหน่วยงานทราบภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงาน และให้ผู้บริหารหน่วยงานรายงานให้อธิบดีทราบ ภายใน ๗ วัน นับแต่วันได้รับรายงาน

ข้อ ๒๒ การรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับทราบตามข้อ ๒๑ ให้แนบสำเนาบันทึกการจับกุมแผนที่เกิดเหตุ สำเนาบันทึกประจำวันการรับแจ้งความกล่าวโทษของพนักงานสอบสวนและเอกสารหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งให้ระบุปัญหาหรืออุปสรรค (หากมี) ซึ่งในกรณีมีปัญหาหรืออุปสรรคให้เสนอความเห็นถึงวิธีการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคดังกล่าวด้วย

หมวด ๒

ขั้นตอนในการปฏิบัติในการดำเนินคดีอาญาทั่วไป

ข้อ ๒๓ กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ พบว่ามีการกระทำความผิดอาญาทั่วไป ให้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของตนทราบทันที และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ นั้นดำเนินการแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน (ตำรวจ) ในท้องที่ทันที ด้วยช่องทางการสื่อสารที่เร็วที่สุด

เมื่อผู้บังคับบัญชาตามสายงานได้รับรายงานให้ไปตรวจสอบที่เกิดเหตุทันที และให้เป็นผู้มีอำนาจควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เว้นแต่ในกรณีสุดวิสัยไม่สามารถเดินทางไปได้ ให้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ ที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ในเวลานั้นเป็นผู้มีอำนาจควบคุมสถานการณ์ การมอบหมายดังกล่าวอาจมอบหมายด้วยวาจาหรือมอบหมายผ่านช่องทางการสื่อสารอื่นใด

ในระหว่างที่รอพนักงานสอบสวน (ตำรวจ) ผู้มีอำนาจควบคุมสถานการณ์ อาจมีคำสั่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ หรืออาจดำเนินการด้วยตนเอง ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าว ทั้งพยานบุคคล พยานเอกสาร และพยานวัตถุให้ครบถ้วน พร้อมทั้งเขียนแผนที่เกิดเหตุและถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุและสภาพความเสียหายของทรัพย์สินของทางราชการ เท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ในเบื้องต้น โดยการดำเนินการดังกล่าวจะต้องไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพหรือทำลายข้อเท็จจริงอันเป็นพยานหลักฐานต่าง ๆ ในคดี ก่อนที่พนักงานสอบสวนเข้าสอบสวนในที่เกิดเหตุ หากไม่แน่ใจว่าการดำเนินการดังกล่าวจะกระทบและอาจเป็นการทำลายพยานหลักฐานโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือไม่ ให้ผู้ที่มีอำนาจควบคุมสถานการณ์มีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ จนกว่าพนักงานสอบสวนจะได้มาถึง และให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานสอบสวน

ข้อ ๒๔ หากพบความผิดอาญาทั่วไปเป็นความผิดอันยอมความไม่ได้ เช่น วางเพลิงเผาทรัพย์ ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ เป็นต้น นอกจากจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อ ๒๓ แล้ว ให้ผู้ควบคุมสถานการณ์ ร่วมกับผู้ที่พบเห็นการกระทำความผิดอาญาทั่วไปนั้น ไปดำเนินการแจ้งความกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ที่มีอำนาจตามกฎหมาย ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่พบการกระทำความผิดดังกล่าว และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหนึ่งระดับทราบภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่พบการกระทำความผิดอาญาทั่วไปดังกล่าว และให้ผู้บังคับบัญชารายงานให้ผู้บริหารหน่วยงาน ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของตนทราบภายใน ๔๘ ชั่วโมง นับแต่ได้รับรายงาน เพื่อให้ผู้บริหารหน่วยงานรายงานให้อธิบดีหรือรองอธิบดีทราบภายใน ๗ วัน นับแต่วันได้รับรายงาน

ข้อ ๒๕ เมื่ออธิบดีหรือรองอธิบดีได้สั่งการให้หน่วยงานใดที่เกิดคดีอาญาทั่วไป หรือเจ้าหน้าที่ใดดำเนินคดีอาญาทั่วไป ทั้งความผิดอันยอมความได้ หรือความผิดอันยอมความไม่ได้ แต่ยังไม่ได้มีการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ให้ผู้บริหารหน่วยงานของหน่วยงานนั้น หรือเจ้าหน้าที่นั้นมีอำนาจดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดอาญาทั่วไปดังกล่าว โดยให้ประมวลเรื่องจัดทำเป็นรายงานสรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งพยานหลักฐานแจ้งให้กลุ่มนิติการภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ได้รับคำสั่งการ

การดำเนินการของผู้บริหารหน่วยงานตามข้อนี้ อาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของตนเป็นผู้ดำเนินการแทน และการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง อาจขอให้เจ้าหน้าที่อื่นใดเข้าร่วมดำเนินการ

ให้กลุ่มนิติการพิจารณาตรวจสอบรายงานตามวรรคหนึ่ง และทำความเข้าใจในการดำเนินคดีอาญาทั่วไปให้แก่อธิบดีหรือรองอธิบดีภายใน ๑๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงาน

เมื่ออธิบดีหรือรองอธิบดีได้มอบหมายให้ผู้บริหารหน่วยงานใด หรือเจ้าหน้าที่ใด ให้ดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนแล้ว ให้บุคคลดังกล่าวไปดำเนินการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่ได้รับความทราบการมอบหมายให้ร้องทุกข์ แต่ทั้งนี้จะต้องดำเนินการร้องทุกข์ตามกฎหมายภายในกำหนดอายุความ และภายหลังจากการร้องทุกข์แล้วให้แจ้งกลุ่มนิติการทราบภายใน ๗ วัน

การขอขยายระยะเวลาดำเนินการตามข้อนี้ ให้ขอขยายระยะเวลาต่ออธิบดีหรือรองอธิบดีผู้สั่งการโดยตรง โดยมีให้น้ำข้อ ๒๖ และข้อ ๒๗ มาใช้

หมวด ๓

การขอขยายระยะเวลาดำเนินการ

ข้อ ๒๖ ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในขั้นตอนใด ให้ขออนุมัติขยายระยะเวลาดำเนินการเป็นหนังสือพร้อมทั้งระบุเหตุแห่งความล่าช้าต่อผู้มีอำนาจในการอนุมัติให้ขยายเวลาดำเนินการตามข้อ ๒๗ ภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว กรณีมีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจขออนุมัติขอขยายระยะเวลาภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ ให้ดำเนินการขออนุมัติขยายระยะเวลาในโอกาสแรกที่พึงกระทำได้ และให้แสดงเหตุจำเป็นที่ไม่อาจดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าวประกอบการพิจารณาด้วย

การขออนุมัติขยายระยะเวลาดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องรายงานเรื่องอายุความร้องทุกข์ และอายุความฟ้องร้องคดีที่เหลือให้ผู้บังคับบัญชาทราบด้วยทุกครั้ง เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา

ข้อ ๒๗ ให้บุคคลดังต่อไปนี้มีอำนาจขยายระยะเวลาดำเนินการในแต่ละขั้นตอนได้ครั้งละไม่เกิน ๗ วัน และขยายได้ไม่เกินสามครั้ง ดังนี้

(๑) การขยายระยะเวลารั้งที่หนึ่ง ให้เป็นอำนาจของผู้บริหารหน่วยงานซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาตามสายงาน

(๒) การขยายระยะเวลารั้งที่สองและครั้งที่สามให้เป็นอำนาจของรองอธิบดี

ในกรณีมีเหตุจำเป็นอย่างยิ่งที่ไม่อาจดำเนินการภายในระยะเวลาที่ได้รับอนุมัติให้ขยายระยะเวลาดำเนินการหนึ่ง ให้อธิบดีมีอำนาจยื่นหรือขยายระยะเวลาดำเนินการในแต่ละขั้นตอนได้ตามที่เห็นสมควร

หมวด ๔

การควบคุมการดำเนินคดีอาญา และคดีอาญาทั่วไป

ข้อ ๒๘ ให้ผู้บริหารหน่วยงาน มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดหน่วยงานของตนเป็น “ผู้รับผิดชอบคดีอาญา” ในคดีอาญาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดของตนได้ดำเนินการหรือร่วมดำเนินการจับกุม ตรวจยึด หรือตรวจพบการกระทำความผิด สำหรับในคดีอาญาทั่วไปเมื่อได้มีการร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนแล้วให้ผู้บริหารหน่วยงานมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดหน่วยงานของตนเป็น “ผู้แทนคดีอาญาทั่วไป” ในคดีอาญาทั่วไป โดยให้ผู้รับผิดชอบคดีอาญาและผู้แทนคดีอาญาทั่วไปมีหน้าที่ดังนี้

(๑) ติดต่อประสานกับพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบคดี

(๒) ชี้แจงข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และรวบรวมเอกสารและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคดีให้กับพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบคดี

(๓) ติดตามผลคดีว่าอยู่ในขั้นตอนใด และสถานะทางคดีเป็นเช่นไร

(๔) รายงานการดำเนินการของตนและผลคดีว่าอยู่ในขั้นตอนใด ตลอดจนสถานะทางคดีเป็นเช่นไร

(๕) เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งไม่ว่าศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา ให้ดำเนินการคัดสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าว แล้วรายงานให้ผู้บริหารหน่วยงานทราบ

กรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี หรือคดีถึงที่สุดโดยศาลพิพากษายกฟ้องในคดีอาญา และคดีอาญาทั่วไป ให้ผู้รับผิดชอบคดีอาญา หรือผู้แทนคดีอาญาทั่วไป ดำเนินการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยให้ร้องขอต่อพนักงานอัยการเพื่อขอทราบสรุปพยานหลักฐานพร้อมทั้งความเห็นของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสั่งคดีหรือขอคัดสำเนาคำพิพากษาศาลแล้วแต่กรณี แล้วเสนอให้ผู้บริหารหน่วยงานวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีหรือศาลพิพากษายกฟ้องคดีดังกล่าว พร้อมเสนอความเห็นให้อธิบดีภายใน ๑๕ วัน นับแต่ได้ทราบถึงเหตุดังกล่าว โดยคดีอาญาให้เสนอผ่านสำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า คดีอาญาทั่วไปให้เสนอผ่านกลุ่มนิติการ

ให้ผู้บริหารหน่วยงาน รายงานผลความคืบหน้าในคดีอาญา ที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนให้อธิบดี หรือรองอธิบดีกรมป่าไม้ ทราบทุก ๓ เดือน โดยให้รายงานผ่านสำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า สำหรับการรายงานผลคดีอาญาทั่วไปให้รายงานต่ออธิบดีหรือรองอธิบดี ทราบทุก ๓ เดือน โดยให้รายงานผ่านกลุ่มนิติการ

ข้อ ๒๕ ให้สำนักป้องกันรักษาป่าและควบคุมไฟป่า เป็นหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับการรวบรวมรายงานของหน่วยงานต่าง ๆ ที่รายงานเกี่ยวกับการจับกุม การตรวจยึดของกลาง การจัดการของกลาง และการตรวจพบการกระทำความผิด ตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ และคดีอาญาที่รายงานต่ออธิบดีหรือรองอธิบดี รวมทั้งตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลในส่วนของการกระทำความคิดตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ และการดำเนินคดีอาญาให้หน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัดกรมป่าไม้ ปฏิบัติตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ และให้จัดทำบัญชีสรุปคดีอาญา เสนอให้อธิบดีหรือรองอธิบดีทราบทุก ๑ เดือน

ข้อ ๓๐ สำหรับการกระทำความผิดอาญาทั่วไป ซึ่งมีโทษความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ให้กลุ่มนิติการเป็นหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับการรวบรวมรายงาน รวมทั้งตรวจสอบ ควบคุม กำกับดูแลให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และสรุปรายงานเสนออธิบดีหรือรองอธิบดี และหากพบว่าในการกระทำความผิดอาญาทั่วไปที่กรมป่าไม้เป็นผู้เสียหายที่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่เข้าไปเกี่ยวข้อง ทั้งในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำความผิดในทางอาญา หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่เป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิดในทางอาญา ให้กลุ่มนิติการแจ้งให้สำนักบริหารกลางและแจ้งให้หน่วยงานของกรมป่าไม้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๕ ภายใน ๗ วัน นับแต่เมื่อทราบ เพื่อให้ดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

ข้อ ๓๑ สำหรับกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ ต้องหาคดีอาญาอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมาย หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ ตกเป็นผู้เสียหาย หรือผู้ถูกกล่าวหา หรือต้องหาคดีอาญา อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายในคดีอาญา ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ รายงานต่อผู้บังคับบัญชาตามสายงานโดยเร่งด่วน และให้ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานหรือได้ทราบถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วให้รายงานให้ผู้บริหารหน่วยงานทราบภายใน ๕ วัน และให้ผู้บริหารหน่วยงานพิจารณาให้ความเห็นว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ ต้องหาคดีอาญาอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และให้แจ้งสำนักบริหารกลางทราบภายใน ๗ วัน

ให้สำนักบริหารกลางเป็นหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับการรวบรวมรายงาน รวมทั้งตรวจสอบควบคุม กำกับดูแล ให้ความช่วยเหลือพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ เช่น การเสนอให้กรมป่าไม้แจ้งขอให้พนักงานอัยการเป็นทนายความแก้ต่างคดีอาญา เป็นต้น และสรุปรายงานเสนออธิบดีหรือรองอธิบดี

ข้อ ๓๒ อธิบดีอาจมอบหมายให้รองอธิบดีเป็นผู้ควบคุมการดำเนินการในคดีอาญาหรือคดีอาญาทั่วไปเป็นการเฉพาะคดี และให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในคดีอาญา คดีอาญาทั่วไปที่อธิบดีได้มอบหมายนั้นปฏิบัติตามระเบียบนี้ภายใต้การบังคับบัญชาของรองอธิบดี

ในกรณีที่รองอธิบดีที่ได้รับมอบหมายนั้น พิจารณาเรื่องราวข้อเท็จจริงในคดีแล้วเห็นว่า เป็นคดีสำคัญหรือส่งผลกระทบต่อกรมป่าไม้อย่างยิ่ง ให้รายงานให้อธิบดีโดยเร่งด่วน หรือหากรองอธิบดีพิจารณาแล้ว เห็นว่าคดีอาญา หรือคดีอาญาทั่วไปนั้น ไม่ได้เป็นคดีสำคัญหรือไม่ส่งผลกระทบต่อกรมป่าไม้อย่างยิ่ง ให้รวบรวมสำนวนคดีนั้นไว้ที่หน่วยงานที่รับผิดชอบคดีอาญาหรือคดีอาญาทั่วไปนั้น เพื่อให้ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบนี้ภายใต้การบังคับบัญชาของรองอธิบดี

ในคดีอาญาหรือคดีอาญาทั่วไปที่รองอธิบดีได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่งได้ดำเนินการจนยุติคดีแล้ว ตามขั้นตอนของกฎหมาย เมื่อได้สรุปรายงานผลการยุติคดีให้อธิบดีทราบแล้ว ให้ดำเนินการจัดการเอกสารไปตามระเบียบของทางราชการ

อธิบดีจะเรียกให้รายงานผลคดีที่ได้มอบหมายให้รองอธิบดีตามวรรคหนึ่งในเวลาใดก็ได้

ข้อ ๓๓ บรรดาการดำเนินคดีอาญาที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับให้ดำเนินการต่อไปจนเสร็จสิ้น โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบนี้เท่าที่จะปฏิบัติได้

ข้อ ๓๔ ให้อธิบดีกรมป่าไม้ รักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจตีความ วินิจฉัยปัญหา
เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ถ้าวินิจฉัยของอธิบดีให้ถือเป็นที่สุด

หมวด ๕

การตรวจสอบการดำเนินคดีและโทษ

ข้อ ๓๕ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าหน้าที่ พบการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่
โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต
ให้รายงานพฤติกรรมดังกล่าวต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งดังต่อไปนี้ได้โดยตรงโดยไม่จำเป็นต้องรายงาน
ผ่านผู้บังคับบัญชาตามสายงาน

- (๑) อธิบดี
- (๒) รองอธิบดี
- (๓) ผู้ตรวจราชการกรมป่าไม้
- (๔) ผู้อำนวยการสำนัก
- (๕) ผู้บริหารหน่วยงาน

การรายงานตามวรรคหนึ่งอาจเสนอเป็นข้อร้องเรียนด้วยวาจา ทำเป็นลายลักษณ์อักษร
หรือร้องเรียนผ่านทางเว็บไซต์ของกรมป่าไม้ และให้ระบุชื่อผู้รายงาน หรือหากไม่ประสงค์ออกนาม
อาจแจ้งวิธีการที่สามารถติดต่อไว้ก็ได้ และเมื่อบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือผู้ที่บุคคลตามวรรคหนึ่ง
ได้มอบหมายหน้าที่ไว้ได้รับรายงานให้ดำเนินการตรวจสอบโดยรวบรวมพยานหลักฐานข้อเท็จจริง
จากบุคคลที่คาดว่าน่าจะเกี่ยวข้อง โดยให้ปกปิดข้อมูลเป็นความลับ และหากตรวจสอบเบื้องต้น
แล้วพบว่าอาจมีการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ให้เสนอรายงานต่อสำนักบริหารกลางเพื่อพิจารณา
ดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงไปตามขั้นตอนของระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และหากสำนัก
บริหารกลางตรวจพบว่าพฤติกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายในทางแพ่งแก่กรมป่าไม้ ให้ส่งเรื่อง
ให้กลุ่มนิติการดำเนินการฟ้องคดีอาญาหรือคดีแพ่งภายในกำหนดอายุความคดี

ข้อ ๓๖ ผู้ตรวจราชการกรมป่าไม้มีอำนาจในการตรวจสอบการดำเนินการในคดีอาญา
คดีอาญาทั่วไป โดยหากตรวจพบสิ่งผิดปกติที่อาจเป็นการกระทำความผิดตามข้อ ๓๕ หรือดำเนินการ
ไม่เป็นไปตามระเบียบนี้ ให้ผู้ตรวจราชการกรมป่าไม้รายงานต่ออธิบดีกรมป่าไม้

ข้อ ๓๗ เมื่อพบว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ ผู้ใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการตามระเบียบนี้ โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และทำให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ ให้ผู้บริหารหน่วยงาน ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงทันทีที่ได้รับทราบ

ในกรณีผู้บริหารหน่วยงาน ตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่าผิดระเบียบนี้ให้สำนักบริหารกลางเป็นผู้เสนอให้อธิบดีออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง

การแต่งตั้งคณะกรรมการ และกระบวนการดำเนินการของคณะกรรมการให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๓๘ หากพบว่าการกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ เป็นการกระทำการหรืองดเว้นกระทำการตามระเบียบนี้ โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เป็นเหตุให้คดีขาดอายุความ หรือทำให้ราชการเสียหายอย่างร้ายแรง ให้ถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ทั้งจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาหรือในทางแพ่ง (ถ้ามี) อีกด้วย

ประกาศ ณ วันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒

สมชัย เพียรสถาพร

อธิบดีกรมป่าไม้

สำเนาถูกต้อง

(นายพรสรร กุณทลสุรกันต์)

นิติกร ระดับชำนาญการ